

K o s k e t u k s e s s a
m a h d o t t o m a a n

Kosketuksessa
mahdottomaan

Vastaavat sanataideopettajat:
Kati Inkala ja Anna Anttonen

www.kulttuurivalve.fi/sanataidekoulu
www.sanataidesanoja.fi

Valveen sanataidekoulun julkaisuja
Toimittaja: Maaria Rousu
Taitto: Juuso Haarala
Painopaikka: Litokset, 2015

Tervehdys sanataiturit,

onpa kunnia olla tämän antologian kummi. Virkistävää kohdata sielunsiskoja ja -veljiä, teitä sanoista lumoutuvia.

Olen ollut kirjailija vasta reipas kymmenen vuotta, mutta kirjoittanut pikkulikasta saakka. Onneksi olen säilyttänyt lukuisat päiväkirjani ja runovihkon, johon väsäsin säkeitä 8-vuotiaana tyyliin veli se päätänsä nyppi, kun isä ulkona kalsareissaan hyppi. Ehkä jo silloin aavistin tulevaisuuteni Loistavana Lyyrikkona.

Runoja kirjoittava mummu oli minulle rakas muusa, innoittaja. Perustimme kahden tytön runopiirin, jossa vaihtelimme säkeitä: juoksin aina pellon poikki mummulaan esittämään tuoreita tuotoksiani, ja mummu luki vastaan omiaan. Tämä maailman pienin piiri toimi mummun kuolemaan saakka 2001, olin silloin 35-vuotias — ja hukassa. Ilman tukea, täydellisen yksin kirjoittamisharrastukseni kanssa. Ei ketään, joka kuuntelisi ja kannustaisi.

Ikävissäni yritin sukeltaa runoihin, mutta suru vain syveni. Siihen kohtaan astui Vili Voipio, keksimäni rempseä ja itsevarma kaveri, joka toi ilon takaisin elämääni. Esikoiseni Vili Voipio ilmestyi 2004, se on omistettu mummulle. Ja yhtään liioittelematta: kustannussopimuksen saaminen oli järisyttävää, se oli utopistisen unelman täyttymys ja käänteentekevä ihmetys. Minustako kirjailija — ei voi olla totta!

Mummun ja Vilin viitoittamalla tiellä olen edelleen. Nautin joka hetkestä.

Vaikka en kirjoittaessa juurikaan ajattele lukijan ikää, suurin osa tuotannostani on lasten- tai nuortenkirjoja. Tykkään palata ensikokemuksiin, niihin haltioitumisen hetkiin. Tiedättehän sen lumon, kun näkee perhosen ensimmäisen kerran, maistaa mansikkaa, tuntee kesäsateen iholla, rakentaa lumiukon, kuulee kirkuvan lokin, suutelee... Mitä nuorempi, sitä enemmän asioita tapahtuu e-n-s-i-m-m-ä-i-s-e-n kerran, pikkulapsen jokainen päivä on täynnä ihmeitä. Näihin elämyksiin tahdon palata. Muistaa tai kuvitella. Tuntee yhä uudelleen.

Meillä kirjoittajilla on kaikki vapaus ja valta, tavaton määrä ovia appoauki joka suuntaan. Minne tahansa haluamme kulkea. Mikä tahansa mahdollista. Muistetaan se.

*Lempäälässä 5. maaliskuuta 2015
Kirsti Kuronen*

Kun astut sisään

Kellon ympäri rentoa

Rakennusten tiiliseinät ovat sateenkaaren peitossa.

Tiilitalojen uumeniin voi mennä nauttimaan kellon ympäri aamupalaa, ostamaan parantavia kristalleja.

Aivan Kensington Marketissa, kävijöille trendikkäitä paikallisten luomuksia.

On ihan ok istahtaa syömään ja soittamaan.

Kun astut taloon sisään haistat ruusun, haju kulkee ihanana imellyksenä kehosi läpi. Eteinen on täynnä korkkareita ja humppatakkeja. Kaikki verhot on pitsiä tai samettia. Kun olet riisunut vaatteesi, jalkojasi vasten hyppii pienen pieni chihuahua. Hylly, jossa on lapsien ja lapsenlapsien kuvia, sijaitsee vanhan antiikkivitriinin vieressä joka on täytetty posliiniastioilla. Ikkunalautoja päällystää pitsipöytäliinat ja kukkaköynnökset. Pöydällä on aina lautanen täynnä keksejä. Olohuoneen sivuseinät on tapetoitu ruusukuviolisella tapetilla ja takaseinällä on piirustuksia kesästä. Sohvaa kehystää satunnaiset tyynyt. Huone on kerrassaan ihana. Joko arvaat kuka siinä asuu chihuahuansa kanssa?

Teheran

Sunnuntaina sukuvika kelluu kellumistaan tv-ruudulla
kaupallista tuttavallisuutta
ja palohaavoja,
palohaavoja sillä
perjantaina
Teheran osoitti saaneensa tartunnan,
sallivansa miesten kirjoittaa kokeilevaa proosaa:
kaikkea mihin kuuluu sanoja
sallivansa naisten ajaa autoa
pidemmän matkan kuin
maanantaisin maitojunalla kotiin

Olivia Olamba, s. 1996
Kameleontti

Hiukkavaara

Hiukkavaara on paikka, josta löytyy hiukan vaaraa.

Vesala

Vesala on ennen ollut vain Vesa-nimisiä papparaisia täynnä.

Tannila

On kirja joka on tosi pitkä eikä yhtään kiinnostava.

Raksila

On koe joka on mennyt aivan pieleen.

Värttö

On hirveän vastakohta.

Huone

Huone on aika iso. Kun huoneen sisään astuu, haistaa hajuveden.

Huoneen nurkassa on lasivetriini. Lasivetriinissä on Disney-nukkeja ja pehmoleluja.

Seinällä on sininen tapetti. Huoneen toisessa nurkassa on iso sänky. Sänky on prinsessamainen ja se on verhoiltu pitsillä. Totta kai siellä on myös suuri meikkipöytä. Meikkipöytä on täynnä Baby Lipsejä ja hyvin monia kalliita hajuvesiä ja meikkejä. Useimmat meikit on tuotu ulkomailta. Ikkunoissa on Frozen-kuvioiset verhot. Huoneessa on myös useita pitsilamppuja.

**Mustia sanoja
sanoja, jotka ovat usein mustia
sanoja, jotka voivat olla mustia**

Musta maali
musta paperi
musta lentokone tai kassi

kynä
ilmapatjathan on usein mustia
lakritsipatukka
lakritsiippi
lakritsijauhe

kivi
autonpenkki
ratti
kärähtänyt ruoka
rengas
taulunpidike
multa
musta kissa
koira
kirahvin pilkut
musta hevonen

sukkahousut
muurahainen
hämähäkki
koppakuoriainen
leppäkertun täplät

minimörkö
hiiri

vaatteet
hiukset
ripset
kulmakarvat
silmän keskiosa

ampiaisen raidat
paarma
lepakko
kärpänen
varis

lamppu
iPad
ompeelukone
leivänpaahdin
jääkaappi
auto
kuralätäkkö
rapa
televisio

merirosvon silmälappu
merirosvolippu
rosvon paita
ja housut.

*Senni Asell, Alisa Herranen, Hilma Kaisto,
Martti Kananen, Niila Kauppi, Juho Kubin,
Maisa Mänty, Silla Palokangas, Lilja Pylkkänen,
Miili Satomaa, Okko Vuotikka
5–6-vuotiaiden sanataidekerho*

Saakohan joulupukki nielaistua ison voileivän?

Joulupukki asuu Korvatunturilla.
Siellä on tonttuja, reki, poroja ja hirviä ja joulupukkeja.
Ja partoja kovasti!
Suklaata, lahjoja, kaivinkone ja tonttulakki.
Joulupukkilokki ja naurulokki.

Joulupukki matkustaa reellä, porolla ja hirvellä.
Hirvenmakkaralla
ja pilvenhattaralla.

Joulupukki käy mökeissä, taloissa, kouluissa,
junaradalla ja puussa.
Se on tunturissaki ja kaupassa.
Se käy minun kotona.
Minun ei käy.
Minun luona ainaki.

Saakohan joulupukki nielaistua ison voileivän?

Joulupukki syö riisipuuroa ja pipareita.
Pilttiä.
Joulupukeiden herkkua on puuro ja suklaa.
Ja tonttuja sekin syö se.

Miilia Alanen, Joona Föhr, Jemina Greus, Eino Kallio, Milka Karvonen, Isla Kortesalo, Eemil Kylli, Sébastien Martineau, Zakari Martineau, Niila Muoniovaara, Gabriel Ojanlatva, Katariina Päckilä, Simon Salakari, Enni Tepsa
Sanataidepikkukoulu Tarinavintti, 2–5-vuotiaiden ryhmä

Ninjago-tarina

Joskus kauan sitten pienessä kylässä, jossa oli vain muutama talo, ninjat paransivat mestaritaistelijan.

Mestaritaistelija: Kiitos kovasti ninjat.

Ninjat olivat joutuneet muuttamaan hänet luurankomaiseksi, mutta hänellä oli silti taistelutaito tallella. Yhtäkkiä nintroidit hyökkäsivät kylään.

Loid: Näytetään niille!

Ninjat taistelivat, mutta nintroidit saivat laitettua kylän maan alle. Nintroidit asettivat portin, johon piti syöttää salasana. Myöskin he tekivät muita ansoja. Lopulta kylä unohdettiin, ja sen päälle rakennettiin kaupunki nimeltä Suurila. Jonkin matkaa Suurilasta oli Ninjago-city. Siellä vietettiin Loidin syntymäpäivää.

Kai: Tämä on meidän lahjamme sinulle. Se on...

Loid: Uusi ninjapäämaja!

Zei: Niin, mutta Suurilasta on tulossa vielä vieraita ja Nialta, Senseiwulta ja LoordiGarmadonilta vielä yhteinen lahja.

Loid: Mikä se on?

Senseiwu: Katso, uusi nopea ajokki, joka voi kulkea missä vaan!

Loid: Siistiä!

Loidin synttäreille tuli vieraita kaukaa Suurilasta. Vaikka Suurila oli rakennettu kylän päälle, siitä oli tehty paljon suurempi kuin kylä. Kylässä maan alla oli nyt pahisten tukikohta, ja siellä oli nyt muitakin kuin nintroidreja, koska ajan myötä sinne oli tullut lisää pahiksia kenenkään huomaamatta.

Kylässä kylänjohtaja: Minulla on suunnitelma, miten valloitetaan Ninjago-city, hah hah haa!

Suunnitelma: 1. Otetaan Tuhoajarobotti. 2. Ammutaan sen tykistä kaikkisyövä eliö. 3. Käsketään sitä syömään ninjagon valtatorni.

Ninja-päämajassa: Piip. Piip. Piip.

Senseiwu: Ninja-hälytys, menkää!

Loid: Käytetään minun härveliä.

Perillä: Bang!

Loid: Supersyövä eliö ei näköjään pystykään syömään timanttia. Lähdetään pitkälle matkalle, kun Ninjago on turvassa.

Vai onko sittenkään...?

Juska Väyrynen, s. 2005

8–10-vuotiaiden sanataideryhmä

Alkamisesta seuraava

Kertomuksen loppu.

Viimeiset sivut katoavat käsistä, sekoittuvat ilmassa leijuviin pölyhiukkasiin. Kädet haparoivat nyt jo saavuttamattomissa olevaa tarinaa. Sitä, joka vielä hetki sitten oli koko maailma, kaikki mitä tarvitsit. Johon varasit viimeiset rippeet toivosta ja siitä, että huomisen valo loistaisi kirkkaampana kuin eilisen. Varjot täyttävät kannet, jotka hetki hetkeltä käyvät hauraammiksi käsissäsi, sulavat osaksi maailmaa, jota ei luotu sinua varten.

Poissa.

Eikä paluuta ole. Ei sinulle, joka sitä hartaiten toivot.

Kosketuksessa mahdottomaan

Jos olisin pienenpieni...

Menisin Linnanmaan Prismaan lukonreikästä sisälle. Tulisin suureksi, varastaisin kaikki rahat ja sitten hakisin Xboxin ja ottaisin kaksi ohjainta ja muuttuisin taas pieneksi ja menisin kotiin ja muuttuisin isoksi ja alkaisin pelata sitä.

Menisin katselemaan Niagaran putousta, jonka korvaisi tietysti suihkun vesihana. Menisin ehkä hikikenkään ja haistelisin hikeä. Ottaisin jotakin ja pistäisin pahan hajun pois.

Ratsastaisin perhosella ja riippuliitäisin lehdellä.

Mää menisin muurahaisen kyytissä.

Pientäisin itseni ja hyppäisin muurahaisen selkään, jolla on miniminisuitset.

Purjehtisin kukalla.

Menisin korvanreikästä korvaan, söisin kaikki vaikut ja ampuisin jousipyssyllä aivoihin. Sitten kun mies puhdistaisi korvaansa, mutta siellä olisikin vain pienenpieni jousipyssyn nuoli.

Muuttaisin omenapuun omena.

Menisin keittiöön, etsisin sieltä lavuaarin, kiipeäisin lavuaarin reunalle ja käyttäisin lavuaarin vettä merenä.

*Asmo Angerman, Nietos Harju, Maija Heinonen, Hilla Kauppi, Maikki Kemppainen, Reko Koskela, Pihla Laukka, Henni Ojala, Linnea Pylkkänen, Eppu Salin
7–8-vuotiaiden sanataidekerho*

Kuumailmapalloretkellä

Lähdemme kuumailmapallossa formulakisoihin tai me lähdetään sieltä formulakisoista Karting Centeriin ja Afrikkaan ja Etelänavalle, ja mennään myös Italiaan. Matkalaukkuun pakkaamme vesipullon, hammastahnaa ja kärpäsmyrkkyä. Kanttareilleita, satukirjan, leluja, karkkia, kartan ja aarrekartan. Ja mönkkäriin.

Siitä kartasta katotaan mihin nuotiopaikkaan mennään, niitä on monta. Etelänavalla pingviinit ryöstää meidän aarteen maan alta missä se on. Se aarre onkin veden alla.

Kotimatalla vahingossa joku tuhma lintu puhkasee ilmapallosta ilmat ja nappaa meidän ilmapallon, että voi syöttää sitä poikasilleen. Näemme vielä taloa ja meri ja hai.

*Miilia Alanen, Joona Föhr, Jemina Greus, Eino Kallio, Milka Karvonen, Isla Kortesalo, Eemil Kylli, Sébastien Martineau, Zakari Martineau, Niila Muoniovaara, Gabriel Ojanlatva, Katariina Päkkilä, Simon Salakari, Enni Tepsa
Sanataidepikkukoulu Tarinavintti, 2–5-vuotiaiden ryhmä*

Noita

Noita on lyhyt. Siksi noita käyttää pitkäkorkoisia korkokenkiä.

Noidalla ei ole hiuksia, joten noidalla on pitkiä ja lyhyitä peruukkeja.

Noidan käsissä on vain puolikkaat sormet, siksi noita käyttää lasten hanskoja.

Noidalla on maireaa ääni, siksi noita harjoittelee erilaisia äänisävyjä. Verrattuna tavalliseen ihmiseen, noita on ilkeämpi ja rumempi. Noidan erityiskykyjä ovat ilkeily ja lapsien noituminen. Noita inhoaa lapsia ja kuumia päiviä. Noita tykkää noitua lapsia.

Kohtaus elokuvasta *Tyttö ja silmähirviön kosto*

Olemme pihalla, tyttö on joutunut silmien maailmaan. Kaikki tapahtuu vuonna Oona. Kukat tuoksuu. Ne on keltaisia. 10-vuotias tyttö istuu ja miettii, ja puhuu Venlan kanssa puhelimesta, ja syö pullaa. Tytöllä on korvikset, vihreät korvanapit, ja pitkät ruskeat hiukset. Sillä on farkut ja siinä on jotain raitoja siinä tytön paidassa, raidat on punaisia ja valkoisia.

Kuuluu napsahduksia. Varsinainen jättimäinen silmähirviö hyökkää tytön kimppuun! Tyttö on tavannut silmähirviön aikaisemminkin.

Juuri sillä hetkellä tyttö muistaa, että sen ois pitänyt mennä syömään.

Ronja Heikkinen, Veera Heikkinen, Isla Jounila, Tarmo Lahdenperä, Venla Laukka, Kaisla Nevala, Oona Ojala, Onni Saarela, Aino Taponen, Mimosa Tuomala, Kaisla Vilpa, Asla Väyrynen, Juska Väyrynen
8–10-vuotiaiden sanataideryhmä

Tuulen selässä

Tuulen kyydissä pääsee vessaan, tyhjiöön, zombie-maailmaan tai pilvien päälle. Pilvien päällä näyttää tosi valkoselta, hattaraiselta ja pilvimäiseltä. Hypätään uudestaan tuulen kyytiin, silloin pääsee kotiin, roskikseen tai viemäriin, jossa on sänkyjä. Voi päästä myös kaappiin tai maahan.

Tuulen selässä lentää avaruuteen ja planeettaan, joka haisee ihan pierulta ja sitten mää kuolen. Tuulen mukana pääsee myös kaatopaikalle. Mää muuttaisin Merkuriukseen, päivällä siellä on +420 astetta lämpöä ja yöllä -630 astetta pakkasta. Mahtava planeetta.

Taivaalla kun lentää niin vastaan voi tulla Xboxi ja elokuva, jonka nimi on Star Wars osa triljoona (se on osa 1 kloonauskone päällä). Siellä lentää myös suklaapiirakoita, omena ja lehtityynyjä. Ohitse lentää myös vessanpönttö, johon on vasta pissattu ja koulu, jonka tuolit on vessanpönttöjä. Se on kätevä, ei tarvi mennä vessaan vaan riittää kun riisuu housut.

*Asmo Angerman, Nietos Harju, Maija Heinonen, Hilla Kauppi, Maikki Kemppainen, Reko Koskela, Pihla Laukka, Henni Ojala, Linnea Pylkkänen, Eppu Salin
7–8-vuotiaiden sanataidekerho*

Sirkus on saapunut kaupunkiin

Pierupyryyläinen, rätsisprum ja viikon päästä!

Taikurin silinterihattu on minikokoinen.

Taikuri taikoo sinut koiran suuhun, pierumyrskyyn tai Ideaparkkiin.

Onnenpyörästä voit voittaa kesäloman, korun, HopLop-reissun, oman telkkarin ilmaiseksi, ihan mitä herkkua vaan tai tivoliin pääsyn. Pääset vessaan. Pääset hotelliin, saat 100 000 euroa tai voitat hevosen. Tai sitten et voita mitään.

Voitoina ovat myös TV, kolme ilmaista kakkua, kultakorut, korvikset, teekuppi ja teekannu tai viulu. Vaihtoehtoisesti saatat voittaa supersodan, kuoleman tai sotavideopelin. Ehkäpä haluaisit sittenkin osua kohtaan totuus tai tehtävä? Tai voittaa 20 dollarin lahjakortin KappAhliin, lipun Lauri Tähkän konserttiin Oulussa tai loman Afrikkaan. Kohdallesi voi osua kolmen tunnin matka eläintarhaan, reissu Espanjaan kahdeksi viikoksi tai PS4.

Mikäli tähdet ovat kohdallaan voit voittaa itsellesi pandan, käärmeen tai 30 koiranpentua.

Asmo Angerman, Nietos Harju, Maija Heinonen, Hilla Kauppi, Maikki Kemppainen, Reko Koskela, Pihla Laukka, Henni Ojala, Linnea Pylkkänen, Eppu Salin
7–8-vuotiaiden sanataidekerho

Minussa on ehkä ripaus...

Minussa on ehkä ripaus vihreää verta joka on peräisin menninkäisten maasta. Menninkäisillä on yllättävän hyvä näkö- ja kuuloaisti. He näkevät ja kuulevat jo kaukaa ihmisen tulon. Siksi muut kuin minä eivät pysty näkemään niitä.

- Minä haluan lapsen, sanoi Mona. Häistä oli silloin kulunut puolitoista vuotta. Jeremias nyökkäsi hajamielisesti.
 - Niin minäkin.
 - Eikö nyt olisi sopiva aika tehdä lapsi?
 - Minusta olisi parempi, kun se tutkimus on valmis, Jeremias sanoi. – Ensi kuussa siis.
 - Ensi kuussa, Mona toisti. – Odotetaan.
 - Me tutkimme voiko elimiä kasvattaa soluista, Jeremias sanoi innostuneena niin kuin oli aina, kun puhe tuli hänen työstään.
 - Hyvä! Jos se toimii, niin meillä ei ole mitään esteitä.
 - Ei niin rakas, Jeremias sanoi ja puristi Monaa kädestä.
 - Tulostetaanko luut? Mona kysyi viikonloppuna kun he katselivat dokumenttia 3D-tulostamisesta.
 - Ei, Jeremias sanoi. – Miten ne saisi kasvamaan normaalisti?
 - Niin tietenkin, Mona myönsi. – Mutta se saa isänsä älyn.
 - Ja äitinsä silmät.
- Monan ruskeat luonnonkiharat vai Jeremian vaaleat ja piikkisuorat hiukset? Monan mielestä vaaleat kiharat olivat paras vaihtoehto, Jeremian ruskeat. Vartalosta piti tulla solakka ja sellainen, joka pysyi helposti kunnossa.
- Me saadaan lapsi, Mona kertoi eräänä lauantai-iltana, kun he olivat tulleet Monan vanhempien luo kylään.
 - Eihän? Monan äiti ilahtui. – Mistä?
 - Ei me sitä adoptoida, Jeremias sanoi.
 - Miten muuten se olisi teille mahdollista?
 - Me kasvatamme hänet laboratoriossa. Jeremian tutkijaryhmähän selvitti, että soluista on mahdollista kasvattaa uusi elin.
 - Monesta elimestä syntyy elimistö ja elimistöistä ruumis. Jeremias summasi.
 - Eikö joku keinohedelmöitys tai adoptio olisi helpompi? Monan isä kysyi.
 - Tarvittaisiin luovutettu munasolu, eikä se silloin olisi minun lapseni, närkästyi Mona. – Haluan oman lapsen. Adoptio olisi vielä huonompi.
 - Ja näin saamme juuri sellaisen lapsen kuin toivomme, Jeremias lisäsi.
- Mona lähti Jeremian mukana töihin sinä päivänä, kun lapsen tekeminen oli tarkoitus aloittaa. Sairaalan laboratoriossa Jeremias otti kaapistaan pienen purkin.
- Tämä on luukudosta, hän selitti.
 - Miksi me aloitamme luista? Mona ihmetteli. – Eivätkö vaikka aivot ole tärkeämmät?
 - Kultaseni, luuranko on kehikko, jonka ympärille kaikki muut tulevat. Minä laitan kudoksen nyt muottiin kasvamaan.
 - Meidän rakas pikkuisemme, Mona sanoi ja siveli hellästi muotin pintaa.

Vähä vähältä solut ja muovi alkoivat muistuttaa osia oikeasta ihmisestä. Luuranko oli luiden yhdistämistä vaille valmis ja Mona tuli katsomaan lapsen edistymistä.

– Siinä se on, Jeremias sanoi ylpeänä ja kiinnitti kuminauhan korvaamaan jännettä.

– Siinäkö? Mona kysyi. Oikeastaan hän oli vähän pettynyt. Lapsi ei näyttänyt elävältä. Oikeastaan vain luurangolta.

– Niin. Ja katso. Tässä kasvavat keuhkot. Jeremias näytti ruskealla liemellä täytettyä purkkia, jossa lillui outo klöntti.

– Jaa, Mona sanoi välinpitämättömänä.

– Maksa on tässä, Jeremias jatkoi esittelyään. – Ja sydän on aloitteilla, mutta ensin verisuonet ja hermosto pitäisi saada hyvään alkuun.

– Minä odotan, että saan oman pienen syliin, Mona huokasi hiljaa.

Hän jätti Jeremian tutkimaan verisuonien seinämiä. Mona oli sopinut tapaamisen ystävänsä Emilian kanssa läheisessä kahvilassa. Emilialla oli kuulemma tärkeää kerrottavaa.

– Minä olen raskaana, Emilia sanoi. Mona ei voinut uskoa korviaan.

– Ai kuinka ihanaa! Olipa yllätys.

– Kiitos, mutta minä en aio pitää sitä, Emilia sanoi suoraan.

– Et pitää? Mona ei voinut uskoa korviaan. Miten joku ei pitäisi lasta, jos sellaisen saisi?

– Ei ole aikaa. Minulla ja Markolla on kummallakin ura, eikä meistä vielä ole vastuuseen. Parempi näin.

– Annatko adoptioon vai..?

– Abortoin, Emilia sanoi ja otti kulauksen lattestaan.

– Älä ole hullu! Mona ei ymmärtänyt vahvaa reaktiotaan, kun huomasi jo jatkavansa:

– Murhaisitko sinä syntyneenkin lapsen tuollaisin perustein?

– Eihän se ole lapsi. Se on pelkkä rykelmä soluja. Sama kuin poistaisi kasvaimen.

– Rykelmä soluja? Mona toisti.

– Niin. Ei sillä ole tietoisuutta.

Mona ajatteli omaa lastansa, joka oli vielä luuranko ja muutama puolivalmis elin. Sillä ei ollut tietoisuutta. Mutta oliko oikealla, luonnollisesti kehittyneellä lapsella? Luonnollisella? Kauhea ajatus iskeytyi Monan päähän. Oliko hänen ”lapsensa” edes ihminen?

– En sano muuta Emilia, mutta minä pitäisin lapsen, jos sellaisen saisin. Jos antaisit lapsesi edes elää niin minä voisin ottaa hänet.

Unelma

Unelma on asia jonka haluaa elämänsä aikana toteuttaa. Voit unelmoida vaikka maailman kiertämisestä, talosta, lentämisestä tai kuuluisuudesta. Ihan mistä vain! (Mutta kaikkea ei voi toteuttaa)

Kosketuksessa mahdottomaan

Kiipesin mäen päälle ja näin sen. Se oli valtava.

Sen seinät olivat rapistuneet ja niitä pitkin kiipeilivät piikikkäät villiruusut.

Totesin ääneen: "Hyvin yksinäinen." En uskaltanut eteenpäin,

mutta jokin ääni sisälläni pakotti minut jatkamaan. Uskaltauduin portille.

Sen edemmäs en päässyt, kunnes tunsin sen.

Lämpimän ja kodikkaan aallon, joka pyyhkäisi ohitseni ikään kuin sanoen:

"Tule tänne, odotan sinua." Koputin oveen, joka avautui itsestään.

Astuessani sisään ovi sulkeutui hiljaa perässäni. Kävelin eteenpäin,

kunnes saavuin suurille tammisille parioville.

Työnsin ovet auki ja kävelin omistajan lailla sisään.

Olin lähes törmätä korkeaan valtaistuimeen, jossa istui kaunis jääkuningatar,

joka hymyili minulle sanoen: "Sinä vapautit minut. Ota tämä kultainen valtikka

ja sillä sinun on jaettava maailmaan toivoa."

Niin lähelle vettä

Lisäksi merikartastoon

Merikarttaan tulisi välittömästi lisätä Sekasaaristo. Sekasaaristoon kuuluu seuraavia yksittäisiä saaria ja vesialueita:

Pelleilysaari, joka on saanut nimensä siitä, että siellä on joskus joku pelleilly. Pahuudensaari. Se on ollut ihan tavallinen saari, siellä ei ollut poliisiasemia, mutta sinne tuli roistoja ja kaikki pakeni sieltä. Siellä asuu sellaisia roistoja. Pahuudensaaren lähellä on Pimeydenmeri. Tähtisaari, se on tähtisaari koska siellä on tähtiä.

Ruskala, Karkkisaari, Kukkasaari, Pikkuketunsaari, Musiikkisaari, Donitsisaari, Pääsaari, Sydänsaari, Delfinisaari, Kissasaari, Remmilä, Diakonmaansaari, Murhasaari, Pikkula, Pienilä, Railola, Minisaari, Päälä ja Räkälä.

Sekasaaristosta löytyvät myös Islansaari ja Oonansaari, joilla sijaitsevat Oonansaaren uimavesialue ja Islan uimala. Diakola, Papulaistensaari, Sanojen saari, Hulahula-saari, Tuolisaari, Neliösaari, Pallosaari, Lintusaari, Vihrusaari, Maikkulansaari ja Kummitussaari. Sinun on hyvä tietää, että Kummitussaari liukuu merellä, kun se on niin kuin oikea haamu.

Ronja Heikkinen, Veera Heikkinen, Isla Jounila, Tarmo Lahdenperä, Venla Laukka, Kaisla Nevala, Oona Ojala, Onni Saarela, Aino Taponen, Mimosa Tuomala, Kaisla Vilpa, Asla Väyrynen, Juska Väyrynen
8–10-vuotiaiden sanataideryhmä

Merellä

Hai hai hammashai
hiiri nappasi valaksen hampaan.
Kuu kuu kuu,
yö on suu.
Keksi.

*Miilia Alanen, Joona Föhr, Jemina Greus, Eino Kallio, Milka Karvonen, Isla Kortosalu, Eemil Kylli,
Sébastien Martineau, Zakari Martineau, Niila Muoniovaara, Gabriel Ojanlatva, Katariina Päckilä,
Simon Salakari, Enni Tepsa
Sanataidepikkukoulu Tarinavintti, 2–5-vuotiaiden ryhmä*

Merirosvoleikki

Merirosvolaiva oli matkalla kulta-arkkua etsimään. Arkusta löytyi timantteja, pelejä, ruotsalainen penkki, taloja ja tuulimyllyjä, autoja ja pelejä. Ruokaa ja perhosia ja robottihampaat, jotka kulkee aina näin: njän njän njän njän. Paprikaa, banaania ja hämppis, vettä ja maitoa. Siellä tuoksuu pähkinävoilta. Siellä vois olla glögiä, pitsaa ja vichyä tai limpparia tai mehua. Toffeeta tai sydämiä.

Arkusta löytyi myös keksi, kimaltelevia juttuja, kultaisia juttuja ja hui hui merirosvokoukku! Siellä ois lintuja, niitä ois yksi, kaksi. Kaloja löytyy kolme. Yksi niistä on syötävä, tämä vihree täällä.

Tähystäjä.

Tähystäjä on tornissa.

Laivassa on kaukoputkia,
ei oookkaan kun ne on pyssyjä.

Miilia Alanen, Joona Föhr, Jemina Greus, Eino Kallio, Milka Karvonen, Isla Kortosalu, Eemil Kylli, Sébastien Martineau, Zakari Martineau, Niila Muoniovaara, Gabriel Ojanlatva, Katariina Päckilä, Simon Salakari, Enni Tepsa
Sanataidepikkukoulu Tarinavintti, 2–5-vuotiaiden ryhmä

Pidättelen henkeä veden alla
Jätän kaikki sanat huutamatta
hymyilen, nauran, iloitsen –
en minä oikeasti ole tällainen.

Enkä pysty kohtaamaan maailmaa
joka vaatii ja vaatii kauniimpaa

Ja niin minä vain jään makaamaan
ja lasken kärpäset uudestaan.

Muistatko,
kun joskus
kuljimme vieretysten
pitkin merenrantaa
ja puhuimme kaikesta?
Rantaan jäi kahdet jalanjäljet.
Niin lähelle vettä,
että aallot ja tuuli peittivät ne.
Oliko se enne?
Peittykö yhteytemmekin
jonkin muun asian alle?

*Aino Pöykkö, s. 1997
Kameleontti*

Jäinen huone keskellä kesää
lattia lumihuuruista
jäiset kukkaset ikkunoissa
kukkivat tyhjistä ruuduista
turha kai yrittää puoliaan pitää
kylmälle ei se kai merkkaisi mitään
antaa tunteiden jäädyttää
pidetään kylmänä sydän ja pää

Kun nurkissa väijyvä pakkaneen
hiipii keskemälle
eristeetkin pitävät
puolensa lämpimälle

Lumihiutaleen kyydissä

Kädelleni laskeutui lumihiutale. Sen kyydissä matkusti mörkö, jolla oli mukanaan jalkapallo. Hän kuiskasi korvaani, että mä saan kultaa. Toinen lumihiutale tipahti kädelleni. Sillä matkusti neljä keijua: Ruusu, Kukka, Inkeri ja Sini. Ne oli menossa kouluun ja niillä oli mukanaan koululaukku ja vaatteet päällä. Seuraavalla lumihiutaleella matkusti kuusi ihmistä, jotka oli agentteja. Heillä oli matkassaan vain miekka ja pyssy ja he kuiskasivat korvaani: "Sottaa."

Uusi lumihiutale laskeutui kädelleni ja toi mukanaan Atsulin matkalaukkunsa kanssa.

Jälleen laskeutui lumihiutale valloittava ihme mukanaan, kyydissä matkusti oikea koira, eikä sille voi olla allerginen sille koiralle. Koiralla oli mukanaan peili ja ötökkä ja se kuiskasi korvaani, että saat ottaa minut lemmikiksesi ja tämän ötökän. Heti sen perässä leijaili lumihiutale kyydissään Nupsi. Nupsi on ampiainen, jolla on värikkäät siivet. Mukanaan hänellä on supersankarin varusteet ja korvaani hän kuiskutti: "Ou jee!"

Viimein kädelleni laskeutui lumihiutale, jonka kyydissä olin minä itse. Minulla oli mukana laskiaispulla ja kuiskasin omaan korvaani: "Vettä kengässä!"

*Pauli Glad, Hilla Harju, Touko Hukkanen, Aino Jurkkala, Vuokko Kemppainen, Kaisla Kiilakoski,
Esko Kiuru, Tuuva Tuomala, Toivo Vahtola
6–7-vuotiaiden sanataidekerho*

Jäävuoret

Niin huikaisevan kauniina
ja valkeina ne hohtivat

Yritin kerran kiivetä yhdelle niistä
tuskin tajusin, miten jalkani luisuivat
Koetin toista, sitten vielä kolmattakin

Vaan kohottaessani katseeni näin
miten kaukaa, kaukaa kirkas aurinko
sohaisi silmääni salaman

Lopulta luisuin vain alas laaksoon.

Talviruno

On huurteinen luminen talvipäivä.
Lapset leikkii lumessa ja palloja pyörittää.
Joka lumihiihtale on erilainen.
Hiihtaleet kauniit maahan leijuu kinosten suurten päälle.
Ulkona viistoista astetta.
Lapset sisälle juoksee.
Kuuma kaakau pöydässä odottaa.

Paranormaali

Vasen vai oikea. Oikea vai vasen.

Onko sillä lopulta lainkaan merkitystä?

Poika sulkee silmänsä hitaasti, tuhlaten aikaa, joka hänelle on annettu.

On.

Käsi siirtyy ja tönäisee mustepullon nurin.

Milloin oikea on tehnyt jotain paremmin kuin vasen?

Syvä huokaus karkaa huulilta, mutta silmiään poika ei aukaise.

Ei milloinkaan.

Musteläiskästä sen enempää välittämättä poika tarttuu lyijykynään, avaa silmänsä ja alkaa kirjoittaa.

Onko vasen aina ollut olemassa?

Käsi nousee paperista ja sen kylkeä peittää hopeinen, suomumainen pinta.

Mistä minä sen tietäisin.

Tähtitarinoita

Pimeän puolelle

Illan hämärään on helppo paeta

Piiloutua tummansinisen taivaan selän taa,
josta yksikään elävä sielu
ei voi löytää ketään

Hämärän rajamailla

Voi kuulla hiljaisuuden
ja melun kohinan,
antaa sen soljua ruumiin läpi

Keskiyö antaa mahdollisuuden

Tanssia kohti täysikuuta,
korppien lentäessä ympärillä,
levittäen siipensä,
jottei maailma löytäisi ikinä

Lista yökylätarvikkeista

- pehmo
- hammasharja
- yölelu
- makuupussi
- telttä
- hammastahna
- muki
- leluja
- yökkärit
- taskulamppu
- mekko
- t-paita
- pöksyt
- sukat
- pitkähihainen
- akkari
- kirjastonkirja
- hirviökirja
- prinsessakirja
- koirakirja
- veturikirja
- nallekirja

Helka Angerman, Heljä Hukkanen, Samuel Hyytinen, Anni Järnfors, Sohvi Koskela, Juhana Kurttila, Roope Rimali, Jooa Salin, Uuti Salin, Tapio Tenetz
4–5-vuotiaiden sanataidekerho

Tähtitarinoita

Tähtianssi tekee rastin taulumaassa. Se tekee sen rastin maatilalle. Siellä on kanoja, tipuja ja karhuja.

Pilvikissa nauraa katossa. Sitä naurattaa perhoset ja lintu, ku se tuota tulee pylystä kiviä. Pilvikissoja naurattaa, kun niitä kutittaa. Linnut syö jätskiä, siemeniä, matoja – ja saattaa ne joskus poimia ruhosta jotain ruohoa. Ne syö ötököitä, öttipöttiäisiä. Pilvikissa saattaa tippua katosta, ehkä se on siellä teipillä tai liimalla.

Liima-niminen lehmä tekee laivan kuussa. Se tekee pinkin laivan.

Ketopeto-niminen lammas leikkii Antti Ruuskasta, kun ne käy luisteleen muovailumaassa.

Miilia Alanen, Joonna Föhr, Jemina Greus, Eino Kallio, Milka Karvonen, Isla Kortosalu, Eemil Kylli, Sébastien Martineau, Zakari Martineau, Niila Muoniovaara, Gabriel Ojanlatva, Katariina Päckilä, Simon Salakari, Enni Tepsa
Sanataidepikkukoulu Tarinavintti, 2–5-vuotiaiden ryhmä

Katujen valot kuin tähdet ennen

Kaduilta loistava sininen valo sai vaaleat hiukset näyttämään hopeisilta. Ilma oli viileä, mutta tyyni; aiemmin illalla puhaltanut kevyt tuulenvire oli poissa.

Hän istui katon reunalla silmät kiinni, hiljaa, eikä hätkähtänyt kun kuuli viereltään tömähdyksen. Viereiseltä katolta hänen viereensä oli pudottautunut mustaan hupulliseen takkiin sonnustautunut hahmo. Hahmo laskee huppunsa: hän oli nuori mies, melkein poika jos reunalla istuvalta kysyttiin, joka näytti siltä kuin ei olisi hallinnut muita ilmeitä kuin erisuuruisia virnistyksiä. Mies istuutui myös reunalle ja aloitti keskustelun, siitä huolimatta että toinen ei mitenkään ollut reagoinut hänen läsnäoloonsa.

“Ne ovat kirkkaita tänään. Valot.” Kevyt huomautus. Toisen kasvoilla kävi hymynkare. Aikaa sitten hän teki turhat huomiot. Hetkeen hän ei vastannut mitään, mutta avasi lopulta silmänsä ja nyökkäsi. Nuori mies nyökkäsi kuin kaikuna, näyttäen helpottuneelta – ehkä hän oli luullut ettei häntä ollut huomattu lainkaan. “Alden arveli että olisit täällä.” Kun toinen ei vastannut, mies jatkoi: “Hän sanoi että aina kun muutut päivällä yhtäkkiä hiljaiseksi kuin kiituri ikänsä lopussa, sinut löytää illalla täältä ylhäältä. Ja kyllä, hän on seurannut sinua. Hän on vain paljon hienotunteisempi kuin minä.”

“Ja onko sinulla jokin erityisen hyvä syy olla tunkeileva tänä iltana, Orion?”, hopeahiuksinen kysyi hieman kuivasti. Orion pudisti päätään. “Halusin vain jutella.” Sitten hän näytti harkitsevan sanojaan uudelleen. “Tai tuijotella valoja yhdessä. Melkein sama juuri nyt.” Kumpikin oli hiljaa.

“Orion”, Orion sanoi äkkiä, “kerroit joskus että se tarkoittaa jotain”. Nyt vastaus kuului melko pian. “Orion oli metsästäjä, myyteistä jotka on unohdettu jo kauan sitten.” Hän katsoi ylös, kohti pilviä jotka eivät enää olleet oranssinkarvaita niin kuin joskus, vaan tumman sinisiä kuin jää. Taivasta näkyi vain harvoin, eikä tähtiä silloinkaan. “Orion oli myös tähden nimi. Ja on vieläkin. Kukaan ei vain muista.” Särähdys muuten tasaisessa äänessä oli kai jopa Orionin kuultavissa. “Sinä pidit tähdistä.” Toinen oli kääntynyt katsomaan alas, pois päin, jaksamatta enää edes ärtyä

itselleen. Typerä aihe ryhtyä tunteelliseksi, mutta mikä sitten ei olisi? Ei kulunut viikkoa ilman kaipausta, tuskin päivääkään, mutta hän oli tottunut siihen kauan sitten. Viisainta olisi mennä eteenpäin siitä välittämättä, ajatella ennemmin tulevaa, hän tiesi, ja yritti parhaansa. Ja silti joskus väsymys kävi liian raskaaksi piilottaa muilta. Hassua kyllä, mutta Orionin seuraa hän sieti jopa niinä hetkinä, huolimatta tämän joskus suorastaan rasittavasta innokkuudesta. Orion ei loukkaantunut helposti jäyhistäkään vastauksista.

“Olisin kyllä halunnut nähdä tähdet joskus. Saat ne kuulostamaan niin hienolta. Valoja taivaalla.” Nuori mies muuttui entistä nuoremman näköiseksi haaveillessaan. Sitten hänen kasvoilleen palasi tuttu hymy. “Siksikö tulet tänne, valojen takia? Ne ovat vain kaukana alhaalla eivätkä ylhäällä.” Vaaleahiuksinen kurtisti kulmiaan. Ehkä se oli totta, hän ei ollut vain ajatellut asiaa niin. Vaikka ne eivät tähtiä korvanneetkaan, tai mitään muutakaan kadonnutta. “Ehkä ne muistuttavat minua siitä mikä oli tärkeää”, hän vastasi, eikä ollut aivan varma mitä tarkoitti. “Tai siitä että joskus löydän uusia tähtiä.”

Hyvän joulun resepti

n. 6 miljardia annosta

10 000 ketunhantää

500 miljardia joululahjaa

200 miljoonaa kelloa

100 piparia

25 miljoonaa oksaa

2 miljardia ruusua

yksi pieru

10 joulukuusta

10 000 tietsikkaa

700 joulukalenteria

mittaamaton määrä leikkiä ja hernekeittoa

156 pizaa

hieman kanelintuoksua

yksi manteli

yksi tuoksukynttilä

Ronja Heikkinen, Veera Heikkinen, Isla Jounila, Tarmo Lahdenperä, Venla Laukka, Kaisla Nevala, Oona Ojala, Onni Saarela, Aino Taponen, Mimosa Tuomala, Kaisla Vilpa, Asla Väyrynen, Juska Väyrynen

8–10-vuotiaiden sanataideryhmä

Yöllinen seikkailu

Ninka Reitun *Messi ja Mysteeri. Kaikki järjestyy! -kirja (Otava, 2013) saa nyt jatkoa. Messi meni kirjan lopussa nukkumaan, mutta kuinka sitten kävikään?*

Kun Messi oli nukkumassa, Mysteeri lensi ikkunasta sisään, otti Messin kädestä kiinni ja he lenti taivaalle. “Mitä täällä oikein tapahtuu?”, unenpöpperöinen Messi sanoi, kun ei oikein ollut saanut ajatuksenjuoksua vielä kulkemaan. “En minä tiedä mihin tällä hetkellä ollaan menossa”, Mysteeri sanoi, jolloin Messi tiuskaisi: “Et sinä kyllä tiedä mitään!” “Mennään vaikka kuuhun!”, sanoi Mysteeri.

Kuussa he tapaavat avaruusolioita. He eivät ole kilttejä, vaan heillä on superlaserpyssyt ja he nappasivat Mysteerin ja Messin. Jostakin ilmestyy rosvokoira Brutus Luimunen ja hän julisti heitä vastaan jäätelökisan, jossa heitettiin monta jäätelöä – ja saatiin monta osumaa. Oli ihmeellistä, että avaruusoliot suostuivat kisaan, koska heille olisi ollut edullisempaa pitää laserpyssykisa.

Sitten Messi ja Mysteeri lähti pois ja ne ei ota Brutusta mukaan. Kun jäätelökisa on käynnissä näyttää siltä, että avaruusoliot eivät ollenkaan huomaa Messin katoamista, koska jäätelökisassa täytyy keskittyä vain jäätelöihin.

Muutaman tunnin kuluttua Messi sanoo Mysteerille: “Mennään uudestaan kuuhun.” “Ei kyllä mennä, eiköhän tässä ole ollut kuutapauksia jo tarpeeksi”, sanoo Mysteeri.

Kun Messi pääsi kotiin Mysteeri mukanaan, Messi olisi toivonut heti maukasta iltapalaa seikkailun jälkeen, mutta kun Mysteeri tuli tupaan, siitä syntyi sellainen meteli ja puheensorina, ettei illallista tullut ainakaan puoleen tuntiin.

Asmo Angerman, Nietos Harju, Maija Heinonen, Hilla Kauppi, Maikki Kemppainen, Reko Koskela, Pihla Laukka, Henni Ojala, Linnea Pylkkänen, Eppu Salin
7–8-vuotiaiden sanataidekerho

Painajaisen resepti

10 hirviötä

100 vampyyria

ääretön määrä kummituksia

tuhat peikkoa

miljoona aavetta

1 jättihämähäkki, tosi iso

zombie

2 noitaa

muumioita, ääretön määrä

matoja, kaksi

neljä mörköä

vankila

100 muurahaista

vankilatalo

100 ampiaista

viemäri

kummitustalo

Helka Angerman, Heljä Hukkanen, Samuel Hyytinen, Anni Järnfors, Sohvi Koskela, Juhana Kurttila, Roope Rimali, Jooa Salin, Uuti Salin, Tapio Tenetz
4–5-vuotiaiden sanataidekerho

Unohtaa sinut, niin kuin sinäkin unohdit minut

Ovi perässäsi kolahti kiinni, ja askeleesi kaikuivat aina vain kauempana kunnes en enää kuullut niitä ja jäin hiljaisuuteen.

Yksinäisyys hyökkäsi yllättäen, ensin se pisti tikarinsa sydämeen ja sitten tönäisi minut lattialle. En saanut kunnolla happea, tuijotin vain kapeaa valokaistaletta joka paistoi raskaiden pimennysverhojen välistä tanssittaen pölyhiukkasia ilmassa. Olimme ostaneet nuo verhot, koska sinä et kestänyt päivänvaloa. Nyt sillä ei enää ollut merkitystä, joten nousin horjuen ylös ja kävelin vihan ja kyynelten sumentamana ikkunalle.

Tartuin verhon laitaan ja repäisin. Halusin unohtaa sinut, tuhota muistot ja poistaa ne haavat jotka kehooni viilsit. Verhojen mukana lattialle putosi kovan kolinan saattelemana messinkinen verhotanko joka hajotti lipaston päällä seisseen lasimaljakon. Nyt valkoisella matolla lainehti vettä ja lojui lasinsirpaleiden seassa nippu nuutuneita, punaisia tulppaneja. Sinun lempikukkiasi.

Tahdoin paeta menneisyyttä, käännyin ympäri ja naksautin parvekkeen oven auki. Astuin pakkasilmaan ja hengitin syvään. Ulkona, tähtien peittämältä yötaivaalta leijaili valkoisia lumihiutaleita, kuin pieniä enkeleitä.

Käänsin katseeni alaspäin, olin viidennessä kerroksessa. Halusin tuntea vapauden, repiä itseni irti kahleista ja vaipua tyhjyyteen. Unohtaa sinut, niin kuin sinäkin unohdit minut. Lentää, vaikka edes kerran.

Kiipesin seisomaan kaiteelle, hieman tärysten katselin taivasta, annoin tuulen sotkea hiukseni ja kutittaa kasvojani ennen kuin nojauduin ilmaa vasten.

Minä lensin.

Mutta vain kerran.

*Sonja Haarala, s. 2000
Kameleontti*

Valo virtasi harmaana ikkunoista.
Poika oli painanut päänsä polviinsa,
ja nyt hän hyräili aivan hiljaa.
Aikaa hän oli jo lakannut laskemasta,
mutta toinen tulisi vielä.

Toinen oli luvannut.

Oliko päivä vaihtunut illaksi
vai ilta yöksi?
Vai olivatko ne vain pilvet jotka peittivät auringon?

Tuuli kahisutti heinikkoa
se kuului nyt avoimesta ikkunasta
ja ilma oli viileää jo sisälläkin.
Mutta kukaan ei ollut tuntemassa kylmää.

Poika oli kävellyt pihalle,
tähytänyt sillalle ja metsänreunaan
joko oikeat askeleet saapuisivat,
viemään hänet pois

niin kuin toinen oli luvannut
mutta toinen ei tullut vielä.

Pimeä on hieno juttu, koska...

Rasia näyttää mustalta hämähäkiltä

ponin silmä kiiltää

Naulakossa takki näyttää noidalta

huivi näyttää noidan luudalta

tai hatulta

Avain ja ovenkahvat näyttää pupuntassuilta

Valosta tuleva varjo näyttää mekolta

se on keiju, jolla on mekko

*Senni Asell, Alisa Herranen, Hilma Kaisto, Martti Kananen, Niila Kauppi, Juho Kubin, Maisa Mänty, Silla Palokangas, Lilja Pylkkänen, Miili Satomaa, Okko Vuotikka
5–6-vuotiaiden sanataidekerho*

Sinä, minä ja puoli maailmaa

Olivian ystävälista

1. Ole kohtelias.
2. Ota mukaan leikkiin.
3. Auta vaikeissa asioissa.
4. Kutsu juhliin.
5. Älä kiusaa, tiuski, valehtele tai lyö!
6. Älä ole tyhmä.
7. Ole mahtava kaveri!
8. Pyydä kylään.
9. Käy kylässä.
10. Sovi riidat.

Tahdon olla KYLLÄ-ihminen, mutta vanhempani tuskin antavat.

Sanoisin KYLLÄ tabletilla pelaamiseen, jäätelön syömiseen ja muitten herkkujen syömiseen. Siihen, jos joku kysyisi: "Haluatko alkaa ei-ihmiseksi?" Sanoisin KYLLÄ kaiken ostamiseen, kakkujen ostamiseen, kaikkeen ja jos kysyttäisiin elokuvaan. Koiran hankkimiseen, omaan hevoseen ja yksin tivoliin menemiseen. K18-elokuvaan menemiseen ja varastamiseen, koska sitten kun joutuu vankilaan saa pullaa ja ranskalaisia ja hampparia ja laskiaispullia ja kakkuja ja vielä jäätelöä. Sanoisin KYLLÄ kouluun menemiseen.

Kattoparruenkeli

Kattoparrun päältä tarkkailin sinua, vaikka en nähnytkään kasvojasi. En nyt, enkä koskaan silloin kun et sitä itse tahdo. Et vilkaisekaan ylös ja niin paljon kuin se minua harmittaakin, saattaa se olla onneni. Kätesi liikkuu hermostuneesti pitkin viivoja, jotka ovat tyhjiä, vaikka niiden ei pitäisi olla. Mielesi on rauhaton, jokin on vialla. Ei asioista suurin, mutta asia joka tapauksessa. Hiuksesi valuvat alas, suojamuuriksi maailmaa vastaan. Haluaisin lohduttaa, mutta en uskalla. Auttaa, vaikka en osaa.

Minua revitään kahtaalle.

Niin se on, kun tahtoo tulla nähdyksi, mutta ei saa näyttäytyä. Kun tahtoo puhua, mutta ei voi.

Pieni sana

On lyhyt lausahdus, joka vain tulee suusta, se voi olla loukkaava, pilkkaava, iloinen tai piristyttävä. Pieniä sanoja sanoo tosi moni ja kaikki elämänsä aikana... Hei!... Se on pieni sana.

Olipa kerran pieni Kalle. Seuranansa oli vain mansikanhajuinen nalle. Iloisena hän elelevi, joskus murheitansa murheili. Tavallinen poikahan Kalle oli, ja on vieläkin. Mutta olisi kyllä kelvannut häneltä edes hali. Yhtä pienikin, kuin hän oli itsekin.

Eri ihmisten kanssa ollaan eri tavalla. Jos olen iloisen ystävän kanssa, olen iloinen. Jos keskustelen koviksen tavalla, seuranani on kovis. Jos haluat erilaisia ystäviä, tämä konsti saattaa toimia! Mutta omaa tyyliäsi älä vaihda. Siitä päätät vain ja ainoastaan sinä.

Siellä minne ihminen ei pääse

Illan hämärtyessä viileä kesätuuli heilutti hiuksiani.
Olin surullinen. Paras ja ainut ystäväni oli poissa.
En halunnut uutta. Se ei tuntuisi samalta.
Yhteiset hetkemme muistuivat mieleeni.
Sysäsin ne pois. En halunnut itkeä. En ainakaan nyt.
Ei, sitä hän ei haluaisi. Ajatus siitä etten näkisi
enää koskaan pientä ja pörröistä heiluvaa häntää
sai silmäni kostumaan. Mieleni kuitenkin rauhoittui,
kun muistin että pieni karvainen kaverini
olisi nyt Koirienmaassa.

Äänetön tanssi

Tietävätkö vastaantulevat ihmiset hölkkäävänsä musiikin tahdissa? Marssivatko kävelijät rytmissä vain sattuman kaupalla? Sinä et noudata kaavaa, et sovi kuvaan.

Et pysy tahdissa, vaikka musiikki on vain kuvitelmaa pääni sisällä. Et saavuta harmoniaa edes rytmittömyydessä. Joskus on sellainen päivä jolloin tuntuu että kaikki kuulevat päässäni soivat säkeet, mutta sinä et milloinkaan. Odotan jännityksellä jokaista liikettä, mutta yksikään niistä ei kohtaa minun maailmaani.

Olet kaaos jatkamassa ikuista matkaa, rikkinäinen ja ruosteinen kone. Viimeinen epäolio. Olet irti tästä maailmasta, vailla päämäärää äärettömyydessä leijaileva tomu.

Olipa kerran tyttö, joka näki toisten ajatuksiin. Se ei ollut sellaista kuin helposti voisi kuvitella – selkeitä kokonaisuuksia tai järjestelmällisiä kaavioita – vaan enemmänkin välähdyksiä: äkillisiä, tunteentäyteisiä, mahdottomia kontrolloida. Hän saattoi keskustella muiden kanssa, ja äkkiä tietää mitä toinen ajatteli hänen kommenteistaan. Hän saattoi seurata kahden ihmisen välistä keskustelua ja tietää, mitä molemmat ajoivat takaa sanomisillaan, vaikka eivät ymmärtäneet toisiaan. Ja joskus ajatukset vain vaelsivat hänen päänsä läpi ilman, että hän tiesi mistä ne tulivat tai kenelle ne kuuluivat. Silloin hänen suunsa toisteli noita sanoja ääneen, yksittäisiä palasia kokonaisista ajatusketjuista, jotka eivät hänelle kuuluneet.

Mutta ajatukset irrallaan kehyksistään voivat olla vaarallisia. Sillä kun niitä toistaa ja toistaa, jäävät ne elämään omaa elämäänsä kenen tahansa päähän. Näin kävi tytöllekin, ja vaikka vaeltavien ajatusten sanoma oli pohjimmiltaan hyvä, vääristivät ne hänen maailmaansa. Hän oppi, että aina piti tehdä parhaansa, mutta ei ymmärtänyt, että joskus epäonnistuminen ei haittaa. Hän tiesi, että on epäkohteliasta häiritä muita, mutta samalla häneltä jäi huomaamatta, että kysymällä oppii parhaiten. Hän oli varma, että määrätietoisuudella pystyi mihin vain, mutta hänellä ei ollut aavistustakaan, miten kovan hinnan tauoton työskentely maksaa sielulle.

Niinpä tyttö kasvoi yhä ankarammaksi itseään kohtaan. Samalla hän otti syyt muidenkin virheistä, sillä eräs vaeltavista ajatuksista oli kertonut, että vikaa pitää etsiä omasta itsestä ennen kuin menee syyttämään muita. Hän punnitsi jokaista sanaa, jonka kuuli ihmisten lausuvan, tuntien myötähäpeää ja vastuuta. Lopulta jokaisen päivän vahingot, virheet ja vääryydet painoivat häntä kuin raskaat kahleet ja pään ympäri ruuvattu metallilieri.

Siksi, jos milloinkaan tunnet tehneesi väärin, liian vähän tai liikaa, muista varoa ajatuksiasi. Jokaiseen itsesyytökseen ja elämänohjeeseen on syytä liittää asian toinenkin puoli. On muistettava, että kaiken kattavaa kaavaa elämiseen on mahdoton muodostaa.

Sillä koskaan et voi tietää, kenen taakaksi alun perin kannustukseksi tarkoitetut viisaudet lopulta päätyvät.

Sinä, minä ja puoli maailmaa kuulosti kieltämättä houkuttevalta
Ajoradan laidalla olevat valot valaisivat vähälumista tietä.
Peilikirkas jää heijasti autojen renkaiden kuvia maahan, mutta eihän niistä kukaan välittänyt.
Enhän minäkään katso sinun kenkiäsi, vaan sinua.

Eilinen kahlitsi minut itseensä.

Tämä päivä aukaisi käsirautani ja päästi minut jälleen menemään.

Nakkasi avaimen sillalta, eikä eilinen siihen enää yllä.

Sara Väänänen, s. 1999
Kameleontti

Ystävän kanssa

1. Ole kohtelias, sano päivää, iltaa, huomenta, yötä ja keskiyötä.
2. Älä puhu liikaa itsestäsi tai ilmastosta ja anna puheenvuoro.
3. Puhu pöljyyksiä välillä, jos tulee hiljaisuus.
4. Keksi tekemistä koko illaksi, mutta ei liikaa suunnittelua.
5. Kehu muotivaatteita tai hänen tyyliään, vaikka se olisi ihan hippiä.
6. Tanssi, jos hän tanssii "hyvin".
7. Ota selfie ja kysy saako sitä laittaa someen.
8. Pyydä joku päivä yöksi.

Kukka on parempi pakokaasua

Musta joutsen

Villava sumu oli peiteltyt jokaisen kuusen kärjen
kun saappaani haukkasi lisää vettä
jostain sieltä sanikkaisten syövereistä
Tiesin kyllä, ettei minun olisi pitänyt olla täällä.
Sinä hetkenä, kun tiesin sen eniten,
Seisahduin.

Harmaan veden väräjäväällä pinnalla
tukehti kultaista
sitä jotain, mitä olin tullut etsimään.
Tarkkasin, astuin varovasti askeleen
kunnes onnistuin näkemään sen.

Katri Heikkinen, s. 1998
Kameleontti

Metsän salaisuus

Pikku Satu poimi mustikoita metsässä ja säikähti vihvasti loikkivaa jänistä. Kohta myös kettu ampaisi ihan vierestä. Ja mitä ihmettä, seuraavaksi jolkutti hirvi samaan suuntaan. Kun vielä karhukin katosi hurjasti möllertäen muiden perässä, Sadun uteliaisuus todella heräsi. Suden kiirehtiessä ohi Satu hyppäsi rohkeasti sen selkään. Sen kydyssä hän seurasi muita eläimiä ison mäen taakse... (Jari Tammi)

...kristalliluolaan, joka oli eläinluola. Siellä tuoksui happamilta auton renkailta, mätääntyneeltä sieneltä ja jätskiltä. Tuoksui myös suklaa. Siellä luolassa oli kultaa ja kaikenlaisia herkkuja. Satu-tyttö näki luolassa taikurin. Hän näki myös jalokiviä, kultaa, hopeaa, timantteja, topaasia, afrikantähtejä, pronssia ja kaikkea muuta timantteja mitä on olemassa. Sieltä ei timantit koskaan loppuneet.

Eläimet menivät siis luolaan, koska he halusivat nähdä timantteja ja toivoa taikurilta jotain. Hirvi toivoi jalokiviä, karhu toivoi rahaa, jänis toivoi lisää korvavaikkua ja kettu toivoi herkkuja. Susi toivoi taikurilta kristallisilmät.

Eläimet saivat toivomansa asiat postissa, pupunkorvapaketeissa. Paketeissa ei ollut viestejä ja se oli salaista tietoa. Koska nämä oli salaista tietoa, taikuri taikoi ne pois. Eläimille tuli paha mieli, ne meni nukkuun. Sitten ne kaikki toivoi siltä lisää korvavaikkua ja ne sai sitä, eikä se taikuri poistanu ikinä sitä korvavaikkua.

Eläimet aatteli, että se taikuri tais olla vähän höhlä. Taikuri taikoi niille karkkipyörteitä ja karkkisadetta, siitä eläimet olivat iloisia. Paitsi possu ja metsänpeikko, joita tarinassa ei ollut.

Jatkon sadulle kertoivat yllä olevan tarinan alun pohjalta:

Pauli Glad, Hilla Harju, Touko Hukkanen, Aino Jurkkala, Vuokko Kemppainen, Kaisla Kiilakoski, Esko Kiuru, Tuuva Tuomala, Toivo Vahtola
6–7-vuotiaiden sanataidekerho

Kuka lohduttaa tuulta, kun se itkee?

Kuka pitää ukkosta kädestä, kun sitä pelottaa jyristä?

Pelkääkö myrsky koskaan itseään tai sitä, että se hukuttaisi jonkun aaltoihin?

Pelkääkö yö päivänvaloa, kun ne eivät koskaan yhdessä näyttäydy?

Sara Väänänen, s. 1999
Kameleontti

Aamu valaisee aarin aarin jälkeen
kaatuneet
saaliit
lampaan raadot
ne, jotka lakkasivat olemasta
(eivät alavilla mailla aivasta)

raapivat ennen kuin lamaantuivat
ajattelivat
ja maatuivat

ammottaa lakeudet alavat
ne ajelehtivat

Olipa kerran kissa, piikkiporsas ja siili. Ne asuivat metsässä, jossa oli noidan piparkakkutalo. Noita osasi lentää. Se oli todella pelottava, pelottavampi kuin kummitusjuna.

Eräänä päivänä noita lensi ritarihinnaan. Silloin kissa, piikkiporsas ja siili kävelivät. Kissa jahtasi hiirtä, siili yritti pistää kissaa, ettei se söisi hiirtä. Piikkiporsas katseli. Sillä välin kun siili yritti pistää kissaa, kissa söi hiiren ja piikkiporsas halasi niitä.

Noita tuli pois ritarihinnaan ja meni omaan kotiin. Sillä välin kissa jahtasi toista hiirtä ja piikkiporsas ja siili yrittivät estää kissaa. Mutta kissa sai hiiren ja piti sitä puruleluna. Aluksi kissa tappoi sen, sillä muutenhan se lähtisi karkuun. Mutta sitten kissa lähti karkuun siiliä, joka yritti taas pistää sitä.

Ja kaiken päätteeksi eläimet menivät kotiinsa ja alkoivat nukkumaan. Ja siinä koko tarina.

Senni Asell, Alisa Herranen, Hilma Kaisto, Martti Kananen, Niila Kauppi, Juho Kubin, Maisa Mänty, Silla Palokangas, Lilja Pylkkänen, Miili Satomaa, Okko Vuotikka
5–6-vuotiaiden sanataidekerho

Hauskuus

Hauskuus on kaikkea muuta kuin tylsää. Hauskaa voi pitää esimerkiksi pelleilyllä, juhlilla tai vitsejä kertomalla. Jos et tiedä, mitä on “pelleily”, niin olet aika outo. Kaikki tietävät, mikä on juhla. Vai tiedätkö? Ai et tiedä, mikä on vitsi? Älä vitsaile!

Ilo: on mukavuuden tunne.
Eri ihmiset ovat iloisia eri asioista.
Iloon voi liittyä naurua.
Iloa syntyy automaattisesti
esim. uuden tavaran saamisesta.

Olivia Ala-Poikela, s. 2004
10–13-vuotiaiden sanataideryhmä

Kasvaako omenapuissa lyhtyjä?

Syysjuhlissa näyttää hauskalta, värikkäältä ja korealta.

Aikamoinen herkkupöytä. Örkkidonitseja, sateenkaariomenaa, omena jolla on silmät ja suu, kokonaisomenapiirakkaa ja donitsi, jolla on siivet. Omenakirsikkapiirakkaa, kolmiopikkuomenoita, miniomenapiirakkaa, omenakakku, suklaaomenakakku ja sateenkaaripipari, jossa värit menee toisin päin. Omena nakilla, nakki nakilla ja nakki salmiakilla.

Tuoksuu makealta, omenalta, herkuilta, omenatortulta, kynttilän hajulta, omenapiirakalta, omenapullilta siis omenalta ja taikinalta sekä omenamuffinseilta.

Kuuluu naurua, maiskumista, lehtien kahinaa ja Titityytintin sirpitystä.

Näkyä lyhtyjä melkoisesti ja omenia!

Kasvaako omenapuissa lyhtyjä?

Syysjuhlien menu

Tulivuorisuklaata, joka on pikkusen homehtunu,
kerrostalokakku ja sateenkaari,
omenarinkeleitä,
piirakkaa, jossa on omppua päällä,
omenakerroskakkua,
pelkkää omenaa,
mustikkakakku,
taikapyöröjuomaa,
pomppuhyytelöä,
omenapiirasta,
sydänkakku,
kultaomena
– juomaksi kuplajuomaa.

*Pauli Glad, Hilla Harju, Touko Hukkanen, Aino Jurkkala, Vuokko Kemppainen, Kaisla Kiilakoski,
Esko Kiuru, Tuuva Tuomala, Toivo Vahtola
6–7-vuotiaiden sanataidekerho*

Kukka on parempi pakokaasua!

Milka ja Kia asuivat kaukana metsästä kaupungissa. Kaupungissa oli paljon pakokaasuja. Heillä oli ikävä metsään ja luontoon. Perjantaina aamulla Kia ja Milka saivat kirjeen. Siinä luki: Haluaisitteko muuttaa omakotitaloon metsän lähelle? Milka ja Kia allekirjoittivat kirjeen ja lähettivät sen postiin. Ja jo seuraavana päivänä he muuttivat omakotitaloon. He istuttivat pihalle paljon kukkia ja kasveja, hedelmäpuun ja marjapensaita. Ja he elivät onnellisina elämänsä loppuun saakka.

KIRJOITTAJAT

4–5-vuotiaiden sanataidekerho

Opettaja: Anna Anttonen, Kati Inkala

Helka Angerman
Heljä Hukkanen
Samuel Hyytinen
Anni Järnfors
Sohvi Koskela
Juhana Kurttila
Roope Rimali
Jooa Salin
Uuti Salin
Tapio Tenetz

5–6-vuotiaiden sanataidekerho

Opettajat: Anna Anttonen, Kati Inkala, Minna Mikkonen

Senni Asell
Alisa Herranen
Hilma Kaisto
Martti Kananen
Niila Kauppi
Juho Kubin
Maisa Mänty
Silla Palokangas
Lilja Pylkkänen
Miili Satomaa
Okko Vuotikka

6–7-vuotiaiden sanataidekerho

Opettajat: Elina Mäkinen, Hanna Tuomala

Pauli Glad
Hilla Harju
Touko Hukkanen
Aino Jurkkala
Vuokko Kemppainen
Kaisla Kiilakoski
Esko Kiuru
Tuuva Tuomala
Toivo Vahtola

7–8-vuotiaiden sanataidekerho

Opettajat: Elina Mäkinen ja Hanna Tuomala

Asmo Angerman
Nietos Harju
Maija Heinonen
Hilla Kauppi
Maikki Kemppainen
Reko Koskela
Pihla Laukka
Henni Ojala
Linnea Pylkkänen
Eppu Salin

8–10-vuotiaiden sanataideryhmä

Opettaja: Hanna Tuomala

Ronja Heikkinen
Veera Heikkinen
Isla Jounila
Tarmo Lahdenperä
Venla Laukka
Kaisla Nevala
Oona Ojala
Onni Saarela
Aino Taponen
Mimosa Tuomala
Kaisla Vilpa
Asla Väyrynen
Juska Väyrynen

10–13-vuotiaiden sanataideryhmä

Opettajat: Anna Anttonen, Kati Inkala, Hanna Tuomala

Olivia Ala-Poikela
Hertta Inkala
Ella Kauppi
Emmi Kauppinen
Karoliina Kettunen
Aada Kiiveri
Saga Maria Klemetti
Oona Kälkäjä
Edith Njoroge
Fanni Peltonen
Anna Sitomaniemi
Sanni Tukio

Kameleontti, yli 14-vuotiaiden sanataideryhmä

Opettajat: Anna Anttonen, Kati Inkala, Minna Mikkonen

Sonja Haarala
Katri Heikkinen
Heli Huttunen
Viivi Huttunen
Iiris Ihalainen
Aino-Sofia Koirikivi
Olivia Olamba
Aino Pöykkö
Maria Rasinkangas
Annukka Rytty
Siina Sipilä
Sara Väänänen

Sanataidepikkukoulu Tarinavintti

Opettajat: Elina Mäkinen, Hanna Tuomala, Anna Hyöky

Miilia Alanen
Joonas Föhr
Jemina Greus
Eino Kallio
Milka Karvonen
Isla Kortesoja
Eemil Kylli
Sébastien Martineau
Zakari Martineau
Niila Muoniovaara
Gabriel Ojanlatva
Katariina Päckilä
Simon Salakari
Enni Tepsa

Lumotut

sanat